

DOI: 10.32703/2415-7422-2018-8-2(13)-436-445

УДК 58(091)(038)(477)

Гамалія Віра Миколаївна

Державний університет інфраструктури і технологій
вул. Кирилівська, буд.9, м.Київ, Україна, 04071
e-mail: vgamaliia@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-0433-453X

Наталя Осадча-Яната (1891–1982): сторінки біографії

***Анотація.** Статтю присвячено дослідженню життя та діяльності дружини і соратниці видатного українського вченого-ботаніка Олександра Алоїзовича Янати – Наталі Осадчій-Янати. Показано роль, яку відіграла ця жінка у розвитку української науки, культури та освіти, а також її внесок до вивчення проблем розробки ботанічної номенклатури та термінології лікарських рослин. Наукову діяльність Осадча-Яната розпочала після закінчення фізико-математичного факультету Київських вищих жіночих курсів. Розкрито значення знайомства Наталі з майбутнім чоловіком О. А. Янатою на формування її наукових інтересів і подальшу роботу на теренах науки. Наведено дані про діяльність вченої в комісії з охорони пам'ятників природи та старовини Кримського товариства любителів і дослідників природи, її роль у впровадженні української мови в усі сфери громадського життя. Підкреслено важливість роботи Наталі секретарем термінологічної комісії ботанічної секції Українського наукового товариства, а потім – її роль у розробці вітчизняної термінології в академічних установах. Запропоновано періодизацію наукової діяльності Н. Осадчій-Янати, виокремлено зарубіжний етап її роботи після виїзду за кордон. Показано внесок Н. Осадчій-Янати у створення рукопису словника ботанічної номенклатури, а також у підготовку фундаментальних робіт «Українська ботанічна термінологія» та «Українська ботанічна номенклатура», які, на жаль, так і не були опубліковані. Наведено факти, що свідчать про відданість Н. Осадчій-Янати науковій справі. Так, навіть після того, коли у 1933 р. її чоловіка було репресовано, усі його напрацювання потрапили під заборону, а саму Наталю було звільнено з роботи, вона продовжила вивчення рослинного світу України. Цю діяльність Осадча-Яната провадила і після вимушеної еміграції (спочатку – до Західної Німеччини, а згодом – до США). Розповідається про нелегке життя українських вчених-емігрантів, а також про їхню відданість науці, яка допомогла продовжити дослідницьку діяльність далеко від Батьківщини. Зокрема, зібрані в Україні матеріали Н. Осадчій-Янати вдалося опублікувати майже через 40 років у вигляді монографії «Українські народні назви рослин». А чимало її рукописів і досі зберігається в архіві Колумбійського університету.*

***Ключові слова:** термінологія; лікарські рослини; номенклатура; наукове товариство; ботанічна секція*

Вступ

Відаючи данину поваги нашим знаменитим попередникам-чоловікам, варто згадати й про жінок, що працюють поруч із ними й присвятили себе науці. Однієї з таких жінок була дружина й соратниця відомого українського вченого-ботаніка Олександра Алоїзовича Янати – Наталя Осадча-Яната. Із чоловічою завзятістю та упертістю, а також з жіночою скрупульозністю та

акуратністю працювала вона у сфері, яку справедливо вважали надзвичайно важливою для розвитку української науки, культури й освіти.

Методи досліджень

Дана робота є історико-науковим біографічним дослідженням, яке здійснювалося на основі методологічних принципів, загальних для історичної науки. Тому його підґрунтям стали такі принципи історико-наукового пізнання, як об'єктивність, історизм, науковість, що мають об'єктивний зміст, базуються на реальній дійсності, неупередженому розвитку науки та суспільства.

Варто зазначити також важливе значення порівняльно-історичного методу, який сприяє кращому розумінню предмета дослідження, розкриває риси, притаманні окремим політичним інститутам і суспільству в цілому, а також є визначником індивідуального внеску Наталі Осадчої-Янати в розвиток ботанічної номенклатури та термінології лікарських рослин. Окрім того, використання проблемно-хронологічного методу дає можливість розглянути явища в часовій послідовності, передбачаючи поділ достатньо широкої теми на кілька відносно вузьких проблем, кожна з яких розглядалася у хронологічній послідовності історичних явищ і подій, що до неї належать, а також у динаміці, тобто у змінах, що відбулися в житті та творчості Н. Осадчої-Янати в зазначений історичний період.

Результати та обговорення

Народилася Наталя в Херсоні в 1891 р. у родині українського письменника Тихона Осадчого (1866-1945) і відомої діячки РСДРП Марії Осадчої (Михайлуци), навчалася у Київській жіночій гімназії, а в 1908 р., закінчивши восьмий клас, вступила на природниче відділення фізико-математичного факультету Київських вищих жіночих курсів. Під час навчання вона й познайомилася зі студентом політехніки Олександром Янатою. З 1910 р. він уже був на службі, і почав допомагати батькові. На цей рік припало і їхнє одруження з Наталею Осадчою [1, с. 10]. З того часу протягом 23 років Олександр і Наталя Янати в житті й науці йшли поряд, допоки страшний 1933 рік не розлучив їх назавжди.

Після закінчення навчання Наталя із чоловіком переїхали до Сімферополя, де вивчали місцеву флору, працювали в різних суспільних і державних установах. Так, у грудні 1911 р. О. Яната разом з Н. Осадчою-Янатою стали одними із засновників комісії з охорони пам'ятників природи й старовини Кримського товариства аматорів і дослідників природи. Наталя брала активну участь і в роботі ботанічної секції цього товариства, виступаючи з доповідями (зокрема, на тему «Осіннє фарбування листя і листопад»). Крім того, Н. Осадча переклала з російської мови на українську книгу О. Янати «Рослина та її життя».

Слід зазначити, що Олександр Яната писав в анкетах: «українець (із чехів)». Українська мова стала для нього рідною, панувала у родині Янати й

Осадчої, і вони послідовно відстоювали право вживати її в науці, школі, громадському житті.

Коли О. Яната був змушений виїхати з Криму, родина перебралася до Харкова, де народилася їхня дочка Мар'яна. У 1918 р. Наталя закінчила навчання на Харківських вищих жіночих курсах, одержавши спеціальність ботаніка вищих рослин. Її наукові інтереси зосередилися на ботанічній номенклатурі й термінології лікарських рослин.

Подальша доля привела О. і Н. Янат до Києва, де вони продовжували дослідження з вивчення рослинного світу України. Першою їхньою загальною науковою працею, створеною ще під час навчання, став «Перелік рослин, зібраних паном Громегою у Черкаському повіті на Київщині», де зазначено, що у 1911 р. вони обоє зустріли добродія із Черкас, що мав гербарій Громеги. Після перевірки його матеріалів, додавши низку назв із ботанічного словника Анненкова, а також з тих, які раніше були зібрані студентами Термінологічної комісії Київського політехнікуму, вони видали цю статтю в «Збірнику Українського Наукового Товариства». У цьому товаристві Наталя й Олександр Яната працювали пліч-о-пліч. Так, відомо, що Наталя була секретарем термінологічної комісії ботанічної секції Українського наукового товариства, очолюваної О. Янатою. Коли ж Українське наукове товариство злилося з Українською академією наук, вони продовжували спільну роботу з розробки вітчизняної термінології в академічних установах.

В 1923 р. родина переїхала до Харкова, де О. Яната продовжив викладацьку й наукову роботу в якості керівника кафедри ботаніки в сільськогосподарському інституті, а потім перейшов на кафедру захисту рослин, працюючи за своєю основною спеціальністю – бур'яни й методи боротьби з ними.

Після того, як О. Яната був обраний укладачем словника і переїхав до Харкова, його обов'язки почала виконувати Наталя. Під її керівництвом технічні працівники закінчили виписування матеріалу на картки. Номенклатурна картотека становила 66000 карток, які були впорядковані відповідно до української абетки. Через брак коштів подальша їхня розробка загальмувалася, але коли інститут уклав угоду з Державним видавництвом України на виготовлення словників і одержав аванс, можна було прискорити роботу. 20 грудня 1924 р. укладач запросив собі на допомогу П. Масюка, а 14 лютого 1925 р. – В. Дирдовського, які активно працювали до завершення роботи над словником.

Насамперед, слід було критично обробити картковий матеріал: визначити або перевірити кожен латинську назву, перевірити українську назву й додати їй відповідну літературну форму. На основі вже обробленого матеріалу складався реєстр українських назв за абеткою з додаванням відповідних латинських назв.

Склавши українсько-латинську частину словника й переписавши її на аркуші, весь картковий матеріал розклали вже відповідно до латинської абетки. Тепер до кожної латинської назви зводили всі українські назви даної рослини.

Разом з тим, до кожної української назви додавали усталені скорочення назв джерел, і вже із цих карток складали рукопис словника.

22 грудня 1926 р. Н. Осадча занедужала й не могла далі працювати над словником. Тому 25 грудня секція запросила до роботи зі складання Д. Зерова й П. Оксіюка. Вони остаточно відредагували латинські назви рослин, а потім разом з В. Дирдовським і П. Масюком закінчили, а також виправили рукопис словника. Назви грибів відредагував М. Підоплічко. До 1 грудня 1927 р. рукопис словника була остаточно завершено й виправлено.

Слід зазначити, що подружжя Янати працювали разом при написанні цілої низки важливих робіт в галузі української номенклатури й термінології. Зокрема, україномовні видання книги О. Янати «Рослина та її життя» [2] супроводжувалися словником українських ботанічних термінів, упорядкованим Н. Осадчою. Вона була основним укладачем «Словника ботанічної номенклатури», працюючи над ним з початку створення Інституту української наукової мови. В 1927 р. рукопис словника, підготовлений О. і Н. Янатами, нараховував близько 45 аркушів [3, с.13]. На жаль, ця робота залишилася не виданою. Проте, незважаючи на відсутність будь-якої перспективи опублікування, Н. Яната продовжувала збір народних фітонімів. Особливо цінними були її матеріали зі сходу України, недостатньо представлені в рукописі словника.

Разом зі своєю дружиною Наталею Олександр Яната продовжував підготовку фундаментальних робіт «Українська ботанічна термінологія» і «Українська ботанічна номенклатура». В 1925 р. обсяг підготовлених рукописів становив відповідно 15 і 30 друкованих аркушів. А в 1927 р. рукопис «Української ботанічної номенклатури» уже нараховував 45 друкованих аркушів [4, л. 13]. Однак ці роботи так і не були видані, і подальша їх доля невідома [5].

Позитивним результатом роботи подружжя став вихід у 1928 р. «Словника ботанічної номенклатури» [6], створеного ними в тісній співдружності зі співробітниками Інституту української наукової мови. Ще 1-го жовтня 1922 р. ботанічна секція природничого відділу інституту доручила цю роботу своїм членам О. та Н. Янатам. Матеріал для словника був частково зібраний, але збирали його різні люди, які не мали єдиного плану або інструкції. Тому секція почала свою роботу з виготовлення методичних засад.

Упорядкований і зведений матеріал ішов на затвердження секції. Секція провела 38 засідань, у яких брали участь В. Вовчанецький, Д. Зеров, Ю. Клеопов, А. Лазаренко, Я. Лепченко, П. Оксіюк, О. Окснер, Н. Осадча, М. Підоплічко, О. Курило, В. Дирдовський, П. Масюк. На декількох засіданнях були присутні Г. Величко й Г. Неволовський. Підбираючи назви, секція піклувалася, по можливості, про чистоту української наукової мови, і всі новотвори погоджувалися з філологами; враховувалися також назви рослин у слов'янських мовах (польській, чеській, словенській), а також у романо-германських (німецькій, англійській, французькій).

Словник починався передмовою від природничо-наукового відділу Інституту української наукової мови; за ним ішла передмова від Ботанічної секції природничо-наукового відділу. Далі наводився список використаної літератури, а потім – перелік кореспондентів, які збирали назви з народних вуст. Словник включав майже 2 тисячі видів рослин і грибів, для яких було наведено близько 8 тисяч їхніх українських назв.

На початку 30-х рр. працювати ученим стає все важче. Розв'язка настала у 1933 р., коли було остаточно покінчено з політикою українізації та її діячами. Кампанія терору була спрямована, насамперед, проти свідомої української інтелігенції – працівників адміністративних, наукових, освітніх установ. У листопаді того ж року сталінський намісник в Україні Постишев підвів такий підсумок: «Викриття націоналістичного ухилу Скрипника дало можливість взятися за очищення різних ділянок соціалістичного будівництва й особливо будівництва української соціалістичної культури від петлюрівських, махновських і націоналістичних елементів. Тут пророблена більша робота. Досить сказати, що за цей час було вичищено понад 2 тис. осіб націоналістичних елементів із системи Наркомпросу, понад 300 наукових і редакторських працівників. Тільки по двох системах, по яких у мене є узагальнені відомості, – по кооперації й заготзерну, – ми вибили понад 1000 чоловік...» («Вести», 1933, 24 аркуші). Серед тисяч жертв цих репресій був і О. Яната.

Скільки ж бруду на голову арештованого професора вилили ті, хто ще нещодавно йому привітно посміхався, хвалив, нібито радів його успіхам та авторитету в науці. Проти Янати і його колег було висунуто безглузді обвинувачення, з кваліфікацією їх як «махрових націоналістів», «шкідників», «куркульсько-петлюрівських адвокатів», «контрреволюціонерів, що об'єднувалися у своєї зрадницькій контрреволюційній шкідницькій роботі з імперіалістичними інтервентами фашистської Німеччини й панської Польщі, намагалися зірвати соціалістичну перебудову сільського господарства України, відірвати Україну від Радянського Союзу й створити умови для реставрації капіталізму в СРСР». Можна тільки здогадуватися, як почувалися рідні й соратники вченого – і, у першу чергу, його дружина.

Нікому і ні для чого було з'ясовувати правду про наукову суть досліджень О. Янати, тому що всі його роботи – природознавчі, а не політичні – відразу потрапили під заборону й були включені до «Зведених списків літератури, що підлягає вилученню із продажу, бібліотек і навчальних закладів» (1934). Таким чином наукова спадщина вченого була приречена на вічне забуття... А на нього, невинного, органами ДПУ УРСР було заведено справу під № 6148 – цілий том на 320 сторінок. Розпочата 4 травня 1933 р. і закінчена 23 вересня того ж року вироком до п'ятирічного заслання, вона, практично, приречла вченого на смерть. Слідством було сфабриковано, що Яната був співучасником антирадянської контрреволюційної організації, яка кваліфікувалася як УНЦ (Український націоналістичний центр), а пізніше – УВО (Українська військова

організація); що він брав активну участь у шкідництві в сільському господарстві, «проводячи відверто шкідницьку лінію в питаннях боротьби з бур'янами й хворобами сільгоспрослин». О. Яната був висланий на Соловки, де й помер у травні 1938 р.

Після арешту О. Янати в 1933 р. важкі часи випробувань настали й для Наталі, що, як дружина «відомого націоналіста», була звільнена з роботи. Але вона, проте, продовжувала вивчати рослинний світ України й підготувала три об'ємні статті: «Лікарські рослини України, їхнє поширення й застосування в народній медицині» (1930-1937), «Дикі лікарські рослини України в офіційній і народній медицині» (1939), «Лікарські рослини України, застосовувані в народній медицині для лікування ран, абсцесів, опіків, переломів» (1941). На жаль, жодна з них не побачила світ [7].

У роки війни Н. Яната разом з дочкою, зятем і онукою змушена була емігрувати за кордон. Після війни 1941-1945 р. вона опинилася в Західній Німеччині, куди в 1945 р. з Подебрад (Чехословаччина) перемістився Український технічно-господарський інститут (УТГІ). У листопаді 1945 р. в Аугсбурзі було засновано Українську вільну академію наук (УВАН), а в червні 1947 р. у Мюнхені – відновлено Наукове товариство імені Шевченка. Обрана дійсним членом двох останніх організацій, Н. Осадча почала публікувати статті. В «Медичному збірнику ВУАН» вийшла її праця «Лікарські рослини, уживані населенням Правобережної України в народній медицині», а в 1954–1957 р. в «Лікарському віснику» вийшла серія її статей «Українська народна медицина». В «Енциклопедії українознавства» була розміщена більша стаття – «Лікарські рослини» (1962). У 1966 р. в «Наукових записках» Українського технічно-господарського інституту була опублікована стаття Н. Осадчої «Антибіотики у вищих рослин», де наводилися емпіричні відомості щодо вживання рослин у народній медицині. До статті додавався великий бібліографічний список [8].

Згодом Н. Осадчій-Янаті довелося емігрувати до США. Тут цю мужню жінку, як і багатьох інших приїжджих, чекали нові випробування. Англійську мову мало хто з новоприбулих знав, та й ті, що знали, за два-три дні не могли знайти відповідної посади. Місце працевлаштування часто підказували ті співвітчизники, які приїхали дещо раніше, нерідко допомагали влаштуватися там, де працювали самі. Тоді ще не було знаменитого тепер Мак-Дональдса, але по всьому Нью-Йорку були дешеві кафетерії Горн-енд-Гардарт. Чимало наших емігрантів збирали там брудний посуд зі столів, інші мили його або працювали у величезній пекарні. Так багато років заробляла на життя емігрантка з Києва Олена Гунчевська, що утримувала двох племінників, батьки яких були знищені в 30-і роки. Чимало жінок працювало на швейних фабриках. Чого тільки не робили новоприбулі. Не оминула подібна доля й Наталю Осадчу-Янату. Попервах ботанік прибирала офіс разом з письменником Юрієм Косачем.

Під кінець 1950-х рр. більшість недостріляних представників української інтелігенції офісів уже не прибирали й у ресторанах посуд не мили. Підучивши

англійську мову, дехто закінчив спеціальні курси. Працювали лікарями, бібліотекарями, інженерами, бухгалтерами, лаборантами, а також на пошті й у канцеляріях.

Ученим допомагала установа Research Program on the USSR, що діяла при Колумбійському університеті в 1950-55-х роках, матеріально підтримувана Фондом Форда. Учені одержували дотації на написання наукових праць, деякі мали можливість працювати в американських наукових установах. Завдяки цій підтримці ботанік Наталя Осадча-Яната (дійсний член УВАН) отримала можливість працювати в Нью-Йоркському Ботанічному Саду над темою «Лікарські рослини в народній медицині України». Її стаття була пізніше надрукована в журналі Ботанічного саду. Допомогою Research Program скористалися 33 члени УВАН. Чимало їхніх робіт було надруковано українською або англійською мовами, а рукописи й дотепер зберігаються в архіві Колумбійського університету [9]. Померла Н. Осадча-Яната 9 квітня 1982 р. на 91-му році життя, залишивши по собі пам'ять щирого вченого-дослідника, відданої дружини й соратниці, що не тільки продовжила справу свого чоловіка, а й зробила свій незаперечний внесок у науку.

Висновки

Підсумком усієї наукової діяльності Наталі Осадчої-Янати стало видання у 1973 р. монографії «Українські народні назви рослин» [10], створеної на основі багатих матеріалів, зібраних в Україні протягом 1927–1939 рр. З кожної експедиції, здійснюваної протягом цього періоду, привозили 2400–3000 гербарних аркушів, які охоплювали від 499 до 749 видів рослин. Для більшості з них збиралися відомості про народні назви. У книжці Н. Осадчої наведено близько 2000 фітонімів із вказівкою їхнього поширення, надано українські народні назви рослин для 810 видів флори України, описано історію становлення української ботанічної номенклатури, що здійснювалася за особистої участі дослідниці. У передмові до своєї монографії Наталя Яната розмістила зворушливу присвяту: «Присвячую цю роботу пам'яті мого чоловіка О. Янати, одного з основоположників української ботанічної термінології й номенклатури». Ця книга стала підсумком її багаторічної наукової діяльності, свідченням того, що життєві випробування й негоди не змогли ані зломити Н. Янату, ані перервати її наукових пошуків.

Джерела та література

1. Гамалія В.М. О.А.Яната та його діяльність в галузі української природничо-наукової термінології: монографія (відп. редактор: д.б.н., проф. О.Я.Пилипчук). К.: АН Вищої школи України, 2006. 222 с.
2. Яната О. Рослина та її життя. К.: Держвидав, 1924. 171 с.
3. ЦДАВО УРСР. Ф.166. Оп.12. Од. зб. 8979 (Яната О.А.). 18 арк.
4. ЦДАВО України. Ф.27. Личные дела сотрудников Наркомзема. Оп.12. Спр. 8979 (Справа професора Янати Олександра Алоїзовича). 18 арк.

5. Борейко В.С. Трагічна доля лідера українських природоохоронців: Деякі штрихи з біографії Олександра Алоїзовича Янати. *Рідна природа*. 1995. №3-4. С.65-66.
6. Словник ботанічної номенклатури. К.: Держвидав України, 1928. XXII + 313 с.
7. Доброчаєва Д., Рибалко О. Двоє вчених, дві знівчені долі. *Україна. Наука і культура*. К., 1993. Вип.26-27. С.260-276.
8. Пинда Л.А. Українські вчені-емігранти – продовжувачі справи О.Янати. *Бюлетень ЦНСГБ УААН*. Вип.2(20). К., 2001. С. 76-78.
9. Дражевська Л. Перші кроки “недостріляних” українців у повоєнній Америці (очима свідка). *Український православний календар*, 1991. С. 92-96.
10. Осадча-Яната Н. Українські народні назви рослин (зібрав автор на Україні в роках 1927-1939). Нью-Йорк: Укр. Вільн. Акад. Наук у США, 1973. 173 с.

Гамалея Вера Николаевна

Государственный университет инфраструктуры и технологий
ул.Кирилловская, д. 9, г.Киев, Украина, 04071

Наталья Осадчая-Яната (1891-1982): страницы биографии

Аннотация. Стаття посвящена исследованию жизни и деятельности жены и соратницы выдающегося украинского ученого-ботаника Александра Алоизовича Янаты - Натальи Осадчей-Янате. Показана роль, которую сыграла эта женщина в развитии украинской науки, культуры и образования, а также ее вклад в изучение проблем разработки ботанической номенклатуры и терминологии лекарственных растений. Научную деятельность Осадчая-Яната начала после окончания физико-математического факультета Киевских высших женских курсов. Раскрыто значение знакомства Натальи с будущим мужем А. А. Янатой на формирование ее научных интересов и дальнейшую работу на научном поприще. Приведены данные о деятельности ученой в комиссии по охране памятников природы и старины Крымского общества любителей и исследователей природы, ее роль во внедрении украинского языка во все сферы общественной жизни. Подчеркнута важность работы Натальи секретарем терминологической комиссии ботанической секции Украинского научного общества, а затем – ее роль в разработке отечественной терминологии в академических учреждениях. Предложена периодизация научной деятельности Н. Осадчей-Янаты, выделен зарубежный этап ее работы после выезда за границу. Показан вклад Н. Осадчей-Янаты в создание рукописи словаря ботанической номенклатуры, а также в подготовку фундаментальных работ "Украинская ботаническая терминология" и "Украинская ботаническая номенклатура", которые, к сожалению, так и не были опубликованы. Приведены факты, которые свидетельствуют о преданности Н. Осадчей-Янаты научному делу. Так, даже после того, когда в 1933 г. ее муж был репрессирован, все его наработки попали под запрет, а сама Наталья была уволена с работы, она, тем не менее, продолжила изучение растительного мира Украины. Эту деятельность Осадчая-Яната продолжила и после вынужденной эмиграции (сначала - в Западную Германию, а затем - в США). Рассказывается о нелегкой жизни украинских ученых-эмигрантов, а также об их преданности науке, которая помогла им продолжить исследовательскую деятельность далеко от Родины. В частности, собранные в Украине материалы Н. Осадчей-Янате почти через 40 лет удалось опубликовать в виде монографии "Украинские народные названия растений". А немало ее рукописей до сих пор хранится в архиве Колумбийского университета.

Ключевые слова: терминологія; лекарственные растения; номенклатура; научное общество; ботаническая секция

Gamaliia Vira

State University of Infrastructure and Technologies
9, Kyrylivska St., Kyiv, Ukraine, 04071

Natalia Osadcha-Yanata (1891–1982): Pages of Biography

Abstract. *The article is devoted to the study of the life and activities of the wife and friend of the prominent Ukrainian scientist-botanist Oleksandr Aloizovych Yanata – Natalia Osadcha-Yanata. The role of this woman in the development of Ukrainian science, culture and education was shown, as well as its contribution to the study of the problems of the development of the botanical nomenclature and the terminology of medicinal plants. Osadcha-Yanata's scientific work began after graduating from the Faculty of Physics and Mathematics of the Kyiv higher women's courses. The significance of Natalia's acquaintance with her future husband O. A. Yanata on the formation of her scientific interests and further work in the fields of science is stressed. The data on the activity of a scientist in the commission on the preservation of monuments of nature and antiquity of the Crimean Society of amateurs and researchers of nature, it's role in the implementation of the Ukrainian language into all spheres of public life is given. The importance of Natalia's work as the secretary of the terminological commission of the botanical section of the Ukrainian Scientific Society, and then her role in the development of native terminology in academic institutions is emphasized. The periodization of N. Osadcha-Yanata's scientific activity is proposed, the foreign stage of her work after leaving abroad is outlined. The contribution of N. Osadcha-Yanata to the creation of the manuscript of the dictionary of the botanical nomenclature, as well as the preparation of the fundamental works "Ukrainian Botanical Terminology" and "Ukrainian Botanical nomenclature" are shown. Unfortunately, these researches have not been published. The facts, which prove the devotion of N. Osadcha-Yanata to the scientific work, are presented. So, even after his husband was repressed in 1933, all his work was banned, and Natalia herself was dismissed from work, she continued studying the plant life of Ukraine. This activity Osadcha-Yanata also continued after her forced emigration (first to West Germany, and later to the United States). The article tells about the difficult life of Ukrainian emigrant scholars, as well as their devotion to science, which helped to continue research activities far from the Motherland. In particular, materials collected by N. Osadcha-Yanata in Ukraine were published almost 40 years later as a monograph entitled "Ukrainian Folk Names of Plants". And many of her manuscripts are still stored in the Archives of Columbia University.*

Keywords: *terminology; medicinal plants; nomenclature; scientific society; botanical section*

References

1. Ghamaliia V.M. O.A.Janata ta jogho dijajlnistj v ghaluzi ukrajinsjkoji pryrodnycho-naukovoji terminologhiji [O.A.Yanata and his activity in the field of the Ukrainian scientific botanical terminology]: *monohrafija – monograph* (vidp. redaktor: d.b.n., prof. O.Ja.Pylypchuk). K.: AN Vyshhoji shkoly Ukrajinjy, 2006. 222 s. [In Ukrainian]
2. Janata O. Roslyna ta jiji zhyttja [Plant and it's life]. K.: Derzhvydav, 1924. 171 s. [In Ukrainian]
3. CDAVO URSR [Central State Archive of Supreme Authority of Ukrainian SSR]. F.166. Op.12. Od. zb. 8979 (Janata O.A.). 18 ark. [In Ukrainian]
4. CDAVO Ukrajinjy [Central State Archive of Supreme Authority of Ukraine]. F.27. Lichnye dela sotrudnikov Narkomzema. Op.12. Spr. 8979 (Sprava profesora Janaty Oleksandra Alojizovycha). 18 ark. [In Ukrainian]
5. Borejko V.S. Traghichna dolja lidera ukrajinsjkykh pryrodookhoronciv: Dejaki shtrykhy z bioghrafiji Oleksandra Alojizovycha Janaty [The tragic fate of the leader of the Ukrainian nature

protectors: Some strokes from the biography of Alexander Aloizovich Janata]. *Ridna pryroda – Native Nature*. 1995. #3-4. S.65-66. [In Ukrainian]

6. Slovník botanichnoji nomenklatury [Dictionary of botanical nomenclature]. K.: Derzhvydav Ukrajinu, 1928. XXII + 313 s. [In Ukrainian]

7. Dobrochajeva D., Rybalko O. Dvoje vchenykh, dvi znivecheni doli [Two scientists, two crippled fates]. *Ukrajinu. Nauka i kuljtura – Ukraine. Science and Culture*. K., 1993. Vyp.26-27. S.260-276. [In Ukrainian]

8. Pynda L.A. Ukrajinjsjki vcheni-emigranty – prodovzhuvachi spravy O.Janaty [Ukrainian scientists-emigrants – successors of O. Janata]. *Bjuletenj CNSGhB UAAN – Bulletin of National Scientific Agricultural Library of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine*. Vyp.2(20). K.,2001. S. 76-78. [In Ukrainian]

9. Drazhevsjka L. Pershi kroky “nedostriljanykh” ukrajinciv u povojennij Ameryci (ochyma svidka) [The first steps of non-repressed Ukrainians in the postwar America (by eyewitness)]. *Ukrajinjsjkyj pravoslavnyj kalendar – Ukrainian Orthodox Calendar*, 1991. S. 92-96. [In Ukrainian]

10. Osadcha-Janata N. Ukrajinjsjki narodni nazvy roslyn (zibrav avtor na Ukrajinu v rokakh 1927-1939) [Ukrainian folk plant names (collected by the author in Ukraine in the years 1927-1939)]. Nju-Jork: Ukr. Viljn. Akad. Nauk u SShA, 1973. 173 s. [In Ukrainian]

Received 26.09.2018

Received in revised form 23.11.2018

Accepted 27.11.2018